

CLAMS DE L'HORTA AGROECOLÒGICA

Propostes i
reivindicacions
del col·lectiu

Què és APACAT?

L'horta agroecològica s'ha vist mancada d'espais de representativitat i interlocució durant anys, tot i ser un sector amb propostes valentes i amb pràctiques transformadores cap a un model alimentari més proper, més just amb les persones i més resiliència amb el medi.

L'Associació de les Productores Agroecològiques de Catalunya (APACAT) es va crear per omplir aquest buit i té com a objectiu generar un impacte directe i a curt termini sobre la realitat de la pagesia professional agroecològica.

L'associació, que va néixer a mitjans de 2023, té la voluntat de donar resposta a les necessitats del sector a Catalunya. La nostra proposta es basa en la **posada en valor de la producció agroecològica i de la pagesia que la porta a terme, així com en l'autodefensa davant d'agressions mitjançant la negociació i, si fos necessari, per la via legal.**

Fins ara, s'han dut a terme diverses accions com la interposició d'al·legacions a la Producció Agrària Sostenible (PAS) o a certes obligacions de la DUN. Hem de lluitar perquè el Departament sigui una institució que ens acompanyi en els nostres interessos i necessitats, i no un ens fiscalitzador i inquisidor, com sovint sentim que actua.

Juntes som més fortes, salut i agroecologia!

D'on sorgeix aquest document?

A finals de gener de 2024, vam convocar la 1ª trobada de pagesia agroecològica de Catalunya sota el nom "**Clams de l'horta agroecològica**", amb l'objectiu de compartir les principals problemàtiques i propostes del sector i consensuar les línies de treball de l'associació.

Aquest document és fruit d'aquella trobada, i vol constituir-se com a pla de treball per a la primera etapa d'APACAT. En ell, recollim propostes adreçades tant al Departament d'Agricultura, com a altres administracions i entitats, així com interpellacions directes a nosaltres com a col·lectiu i a les companyes pageses que vulguin implicar-s'hi.

El document està dividit en categories que responen a les nostres principals preocupacions com a pagesia professional: burocràcia, tramitació d'ajuts, accés a la terra, fauna salvatge, certificacions i comercialització.

BUROCRÀCIA

Problemàtiques generals

BUROCRÀCIA EXCESSIVA

Les tasques administratives i burocràtiques són excessives pel sector, ineficients i improductives.

Catalunya i l'Estat Espanyol són alguns dels països amb més exigència burocràtica cap a la pagesia de tota Europa.

L'administració pública actua sovint sota el principi de presumpció de culpabilitat de la petita i mitjana pagesia, amb una mirada inquisidora i fiscalitzadora molt allunyada de l'actitud de suport i acompanyament que necessita el sector.

Propostes

PER AL DACC

- Generar una categoria de petita i mitjana pagesia agroecològica.
- Aplicar exempcions de la burocràcia a les petites productores, amb l'objectiu de minimitzar al màxim la burocràcia obligatòria.

PER A APACAT I LES COMPANYYES PAGESES

- Identificar quines d'aquestes tasques són necessàries i com s'haurien d'adaptar a cada sector.
- Establir una definició de petita i mitjana pagesia agroecològica, tenint en compte superfície, nombre de treballadores, diversitat de cultius, canals de venda, etc. (proposta del grup motor).
- Donar suport a les productores que decideixin desobeir (condicionat a consensuar en cada cas).
- Demanar suport tècnic per elaborar un document que identifiqui les tasques burocràtiques actualment obligatòries i que en realitat no haurien de ser-ho.

BUROCRÀCIA

Problemàtiques generals

DEPENDÈNCIA DE CONSULTORIES EXTERNES

S'ha generat una gran dependència de consultories externes, ja que cal una formació molt específica per poder realitzar els tràmits correctament i temps per dur-los a terme. Aquestes empreses cobren preus abusius i alhora desajustats amb el preu que es percep al sector agroecològic.

Amb l'aplicació normativa del DACC, s'afavoreix la consolidació d'aquestes empreses.

A més, les Oficines Comarcals sovint no actuen com a entitats de suport ni informants, en part per desconeixement.

Propostes

PER AL DACC

- Oferir un servei públic gratuït per informar i tramitar els ajuts i totes les obligacions burocràtiques que imposen les diferents administracions.

BUROCRÀCIA

Problemàtiques generals

DESCOORDINACIÓ DE LES ADMINISTRACIONS

Estem obligades a realitzar tràmits que impliquen a diverses institucions públiques, les quals no es transmeten la informació entre elles.

Aquesta descoordinació provoca que s'hagi d'enviar de forma reiterada les mateixes dades.

Propostes

PER AL DACC

- Desenvolupar una finestra única per a tots els tràmits que depenguin del DACC.
- Unificar i facilitar tràmits.
- Millorar la interlocució entre les diferents administracions a l'hora de transmetre dades.

BUROCRÀCIA

Quadern Digital d'Explotació (QIE)

No està dissenyat per donar resposta a la realitat de les finques d'horta, especialment les diversificades com les agroecològiques.

Es tracta d'un sistema molt costós per la pagesia, inquisitiu, i que no comporta cap millora en l'explotació, ni més ingressos ni cap compensació.

Les parcel·les descrites sobre plànol no encaixen amb la realitat de la planificació de cultius.

Les eines digitals (portals online i formularis telemàtics) acostumen a fallar, dificultant la tasca ja de per si farragosa de fer les tramitacions.

Amb la sèrie de dades que es requereixen amb el QIE, estem entregant valuosa informació professional privada al Departament, sense certesa de la legalitat de la exigència.

Propostes

PER AL DACC

- Aplicar l'exempció del QIE a l'horta.

PER A APACAT I LES COMPANYYES PAGESES

- En cas de que s'aprovi, proposar la insubmissió al quadern digital.
- Investigar la normativa de protecció de dades de les empreses i identificar si es contradiu amb les dades personals i productives que exigeix el Departament.
- Investigar les noves normatives europees que obliguen a una recollida d'informació exhaustiva de les explotacions i que el Departament afirma acatar amb el QIE i proposar la seva modificació o derogació.

BUROCRÀCIA

DUN

La DUN actual no està dissenyada per la realitat de les finques agroecològiques, especialment les diversificades com les agroecològiques.

Enllaç a la carta d'al·legacions a la DUN presentada per APACAT al Departament

Propostes

PER AL DACC

- Investigar en altres CCAA a on no es fa la DUN o hi ha DUNs més simplificades per tal d'exigir una simplificació de la DUN catalana.
- Eximir de la presentació de la DUN si no hi ha hagut modificacions respecte l'any anterior.
- Permetre la classificació com a "Horta variada", sense haver d'especificar el cultiu que hi ha en cada moment.
- Pagar els retards del pagament de la DUN amb interessos.

BUROCRÀCIA

DAN

La DAN no reflecteix en absolut la realitat dels projectes, es fa sobre paper.

Els projectes professionals que tenim el CCPAE ja comuniquem les aplicacions de coure i nitrògen quan presentem el seu quadern.

Propostes

PER AL DACC

- Eximir de la seva presentació als projectes d'horta amb certificació ecològica, per evitar la duplicitat d'informació aportada.

BUROCRÀCIA

FISCALITAT

Actualment, la normativa fiscal per al sector agrari no és favorable a la pagesia agroecològica.

Algunes mesures que haurien de facilitar l'activitat agrària professional acaben sent poc efectives i en alguns casos contraproductives, especialment per projectes amb un elevat cost de mà d'obra, com són els agroecològics (a diferència del model convencional on l'estructura de despeses dona prioritat a insums com la benzina, fitosanitaris, etc.).

A més, mesures fiscals que protegeixen a les consumidores com la reducció de l'IVA dels aliments essencials al 0% penalitzen la bàula més feble de la cadena. Nombrosos projectes agraris fem estimació directa simplificada, i amb el model actual es tensiona les nostres economies, ja que hem de suportar l'IVA de les despeses d'activitat (que paguem sovint a un 21%) durant molts mesos.

Propostes

PER A LA SEGURETAT SOCIAL I AGÈNCIA TRIBUTÀRIA

- Aplicar una reducció significativa de la quota mensual de la Seguretat Social al Règim Especial Agrari (SEA).
- Fer efectives rebaixes significatives en les quotes del règim d'autònoms agrari (SETA) respecte al general (RETA).
- Oferir la opció de que el personal treballador de les finques pugui cotitzar a mitja jornada (actualment només poden cotitzar a jornada completa, amb el sobrecost que implica).
- Que l'Agència Tributària faci el retorn trimestral de l'IVA per tal de no suportar durant mesos aquestes quanties.

TRAMITACIÓ D'AJUTS

Problemàtiques generals

SISTEMA ALIMENTARI GLOBALITZAT

Som un sector professional i volem un preu just pel nostre producte.

No volem dependre d'ajuts, tot i que el sistema agroalimentari imperant ens situa en una posició de clar desavantatge competitiu.

Propostes

PER AL DACC

- Frenar la competència deslleial i exigir les mateixes normatives, drets laborals, etc. a les importacions que les que s'exigeixen a Catalunya.

TRAMITACIÓ D'AJUTS

Percepció i bestretes dels ajuts

Sovint hi ha errors en la recepció d'ajudes i es demana retorn quan els terminis ja han prescrit, i en alguns casos amb interessos.

Com que la majoria d'ajuts no es cobren fins bastant després de demanar-los i no tenim prou liquiditat, ens veiem obligades a demanar préstecs a tercers amb els interessos associats.

Propostes

PER AL DACC

- Millorar l'eficiència del sistema d'ajuts a la pagesia.
- Generar un sistema de bestretes per avançar cobraments dels ajuts, sense interessos.

TRAMITACIÓ D'AJUTS

Rompudes de terra

No es subvencionen rompudes per horta, ja que no es consideren conreus permanents. L'ajut comporta el compromís de mantenir l'activitat durant 5 anys, que és perfectament compatible amb el cultiu d'horta.

Propostes

PER AL DACC

- Incloure les rompudes per a cultius d'horta a les línies d'ajut a rompudes.

TRAMITACIÓ D'AJUTS

Mà d'obra

Tenim moltes dificultats per contractar persones als canals de venda i en necessitats de feina temporal.

Propostes

PER AL DACC

- Investigar figures de contractació més flexibles per a la petita pagesia.
- Facilitar la regulació de la figura del voluntariat.
- Generar ajuts en relació a la despesa de mà d'obra contractada amb pagaments directes o a través de quotes més baixes a la seguretat social (com a l'antic règim agrari).

PER A APACAT I LES COMPANYYES PAGESES

- Crear una associació sense ànim de lucre col·lectiva i assegurar a les voluntàries.

ACCÉS A LA TERRA

Problemàtiques generals

És molt difícil trobar terres per noves incorporacions o per fer ampliacions, i amb preus adequats.

La compra moltes vegades és inviable econòmicament i el lloguer a set anys és massa curt.

No hi ha regulació de preus.

Propostes

PER AL DACC

- Implementar expropiacions de terres en desús de la propietat i els lloguers mínims de 25 anys per poder fer inversions que requereixen temps.

ACCÉS A LA TERRA

Relleu agrari

Tenim un problema estructural d'abandonament de la terra i falta de relleu generacional.

Hi ha força desconfiança dels propietaris en les noves incorporacions.

Propostes

PER AL DACC

- Incentivar el relleu agrari de les explotacions mitjançant suport econòmic als processos que es duguin a terme.
- Repensar el funcionament dels bancs de terres perquè donin resposta real a la problemàtica d'accés a la terra.
- Facilitar mentories a través de les ADVs que permetin un acompanyament a gent jove que vulgui començar els primers 2 -3 anys.
- Subvencionar al 100% les ADVs.

ACCÉS A LA TERRA

Aigua agrària

El preu de l'aigua agrària de xarxa en alguns casos acaba tenint un preu desorbitat.

Propostes

PER AL DACC

- Regular el preu de l'aigua agrària de xarxa, i impedir que els ajuntaments puguin afegir trams al marge de l'ACA.

FAUNA SALVATGE

Problemàtiques

Tenim greus problemes d'afectacions als cultius causades per la fauna salvatge, que dificulten la viabilitat dels cultius.

Inversions de mesos de feina acaben destrossades per una pressió de fauna cada cop més intensa, que cerca les escasses zones humides i entorns naturals que li resten.

La sobreabundància de fauna salvatge és un problema de tota la societat, que té conseqüències nefastes especialment sobre l'activitat de la pagesia.

Propostes

PER AL DACC

- Establir línies d'ajut directes per a la instal·lació de tancaments fixes i mòbils, i flexibilitzar els terminis per la instal·lació i el cobrament de la subvenció. Incloure com a despesa subvencionable la mà d'obra pròpia.
- Afegir a les línies d'ajut accions de manteniment a les tanques fixes i trasllat d'estructures en el cas dels tancaments temporals.
- Oferir sistemes de captura, sacrifici i retirada de senglars a les finques professionals en actiu
- Generar sistemes d'assegurança públics que compensin els danys provocats per la fauna salvatge.
- Facilitar l'acció de caçadors davant urgències i agilitzar els tràmits.
- Facilitar el control de la població amb suport de l'administració local.
- Facilitar el processament i comercialització de carn de fauna cinegètica.

CERTIFICACIONS

CCPAE

El CCPAE és un segell que depèn de l'administració, és homologat, però no respon a les necessitats de la pagesia.

És més estricte que altres segells ecològics, però la població no n'és conscient.

És un segell que no diferencia la producció de matèria primera local de l'exterior, que pot tenir uns requisits normatius-sanitaris menys estrictes que els d'aquí.

El personal d'inspecció del CCPAE té poc coneixement del sector agrari i la feina poc rigorosa.

El CCPAE no representa suficientment el sector de l'horta agroecològica, que tampoc hi té prou veu.

Propostes

PER AL CCPAE I INSTITUCIONS IMPLICADES

- Millorar el segell perquè sigui una eina útil i que diferenciï la producció ecològica catalana, enlloc de crear nous segells.
- Promoure que la certificació ecològica a nivell estatal estigui equiparada a tot l'Estat espanyol.
- Diferenciar a l'etiqueta del producte el seu origen i el lloc on s'envasa.
- Capacitar al personal d'inspecció en producció ecològica.
- Fer estudis per garantir l'utilitat del segell, com fer més analítiques de residus als cultius.

PER A APACAT I COMPANYYES PAGESES

- Proposar que Apacat tingui veu dins del Consell Rector de CCPAE.

CERTIFICACIONS

Producció Agrària Sostenible (PAS)

El nou segell de la Producció Agrària Sostenible (PAS) és una amenaça directa a la producció ecològica, ja que confon a les consumidores i desdibuixa la importància de la transició agroecològica.

Enllaç a la carta d'al·legacions a la PAS presentada per APACAT al Departament

Propostes

PER AL DACC

- Eliminar la PAS de forma immediata i no destinar-hi cap recurs econòmic públic més. Mantenir la denominació de Producció Integrada.

PER A APACAT I COMPANYYES PAGESES

- Continuar exercint un rol actiu en la eliminació de la PAS i generar vincles amb altres agents com l'Aliança Fulla Verda per defensar la producció ecològica.

COMERCIALITZACIÓ

Problemàtiques generals

Ens trobem en un greu desavantatge competitiu respecte a les empreses que dominen el sector agroalimentari i que provoquen greus impactes ambientals i socials. Aquestes empreses a més compten amb injeccions directes de recursos públics, i tenen pràctiques diametralment oposades al model que defensem des de l'agroecologia.

Sovint tenim excedents o falta de producte que podríem compartir amb altres companyes.

Propostes

PER A LES INSTITUCIONS PERTINENTS (DACC, MINISTERI I COMISSIÓ EUROPEA)

- Penalitzar i deixar de subvencionar els productes convencionals i quilomètrics.

PER A APACAT I COMPANYYES PAGESES

- Obrir un canal de comunicació àgil que serveixi com a mercat d'intercanvi per excedents a nivell intern tipus llotja.

COMERCIALITZACIÓ

Compra pública

Els preus del menú dels menjadors escolars són insuficients per oferir productes ecològics i de qualitat.

No hi ha prou presència de producte agroecològic a la compra pública.

Propostes

PER AL DACC

- Augmentar el preu del menú en menjadors escolars i que la diferència l'assumeixi l'administració pública.
- Incloure clàusules obligatòries de percentatges elevats de producte local i ecològic a totes les licitacions de compra pública

COMERCIALITZACIÓ

Competència deslleial

Existeixen empreses amb molt poder de mercat que fan competència deslleial, venent una imatge de pagesia local que no correspon amb la realitat.

La pujada de preus necessària per a la pagesia agroecològica és molt difícil d'implementar, a diferència del mercat convencional que ha augmentat considerablement els seus preus.

Propostes

PER A APACAT I LES COMPANYYES PAGESES

- Denunciar públicament i per la via legal si fos necessari les empreses que fan frau, competència deslleial i agressions al territori
- Explicar bé als clients les raons per les quals s'estableixen els preus.
- Impulsar campanyes de sensibilització cap al consumidor particular, escoles, restauració, administracions, etc. per valorar el producte i explicar els preus.

Fes-te soci/a!

Vols contribuir a que aquests clams tinguin més força?

Fes-te soci/a d'APACAT

Podràs adherir-te com a soci/a de ple dret si formes part del sector de la pagesia professional i tens certificació ecològica. Tindràs la oportunitat d'implicar-te en les línies de treball del col·lectiu o simplement contribuir a forjar una gran base social.

Socis/es col·laboradors/es

Si ets una entitat o persona individual i no ets pagès/a amb certificació, però vols donar suport al col·lectiu i estar al cas de les notícies d'APACAT, fes-te soci/a col·laboradora!

[Fes-te soci/a aquí](#)

Gràcies!

